

ha estudiat documentalment les relacions comercials de la vila des de l'edat mitjana, com ha tret de l'oblit personatges locals, d'algun dels quals els nadius no en tenien ni idea. Ara acaba de dedicar els seus afanys a Gil Gelpí Ferro (Tossa de Mar, 1818 - l'Havana, 1887), amb un voluminós llibre en què estudia la independència dels països hispano-americanos a través de l'obra d'aquest personatge, que fou un significat navegant, escriptor i periodista. El treball, d'unes 476 pàgines, forma la darrera publicació (la número 15) del Centre d'Estudis Tossenc. I en destaca, com sempre, la meticulositat, el rigor i el *savoir faire* de l'historiador, en un perfecte català que l'honora.

Sils/Riudarenes: A l'ombra de Bertrana | Fins fa ben poc s'han prolongat encara les commemoracions del 150 aniversari del naixement de Prudenci Bertrana i dels 125 anys del d'Aurora Bertrana, la seva filla. El Centre d'Estudis Selvatans, a través sobretot del filòleg Narcís Figueras, s'ha preocupat de potenciar els records de la família Bertrana en aquest espai geogràfic de la Selva i ha organitzat diverses sortides per recórrer els indrets descrits pel literat en les seves obres (moltes vegades parlant d'escenes de cacera o de la pagesia) i, sobretot, aquells que van formar part del patrimoni familiar, com el Mas Espriu, lamentablement perdut per problemes d'endeutament. El recorregut, a vegades a peu, altres en cotxe, ha permès una passejada pels estanys de Sils, una mirada des de la serra de Can Mallorca (des d'on es veu tot el pla de Riudarenes), una trobada en ple nucli de l'Esparra, arran de la masia Masferrer, avui res-

>> *Visita al Mas Espriu amb un grup del Club Marina de Lloret de Mar, un diumenge plujós.*
(Autoria: JOAN DOMÈNECH)

taurant, just allà on hi havia un emblemàtic lledoner que l'escriptor també descriu, etc. Una forma didàctica i amena d'haver fet reviure l'autor de *Josafat* en un ambient rural la contemplació del qual la gent encara agraeix.

LA CERDANYA

SANDRA ADAM

Setanta-cinc anys de l'estació d'esquí La Molina | Aquest 2018 l'estació d'esquí La Molina celebra el 75è aniversari. La seva fundació l'any 1923 la situa com l'estació d'esquí més antiga de l'Estat espanyol. Malgrat aquesta data oficial, el cert és que ja el 1908, fa 110 anys, alguns membres del Centre Excursionista de Catalunya (CEC) practicaven telemarc en aquesta zona.

Aquells pioners eren pocs. El gran èxit de La Molina es deu a dues grans empreses: d'una banda, l'arribada al setembre de 1922 del tren, que va unir Barcelona i la Cerdanya ràpidament i còmodament; de l'altra, la construcció del xalet del CEC, camp base per als amants dels esports d'hivern. Inspirats per l'esport de moda a Suïssa, els membres del CEC van trobar a Font Canaletta el lloc perfecte per iniciar la pràctica de l'esquí a Catalunya i obrir una nova etapa per a la comarca: la del turisme d'hivern.

Es tracta d'un projecte d'èxit que gaudeix de molt bona salut. Avui La Molina

compta amb seixanta-vuit quilòmetres esquiables amb pendents de tots colors, i també amb un parc de surf i el supermigutub més gran dels Pirineus.

Bolvir compra un Pere Borrell | Enguany, l'Ajuntament de Bolvir està d'enhorabona: ha ampliat la seva col·lecció de pintura amb l'adquisició del quadre de Pere Borrell *Vista de Bolvir*. El consistori, presidit per Bartomeu Baqué, feia temps que coneixia l'existència del quadre, que formava part d'una col·lecció privada.

Vista de Bolvir és un oli sobre tela del 1892 que mesura 1,20 m x 2 m. Al fons, hi ha representades les cases del poble, entre les quals destaca el campanar que sobresurt de l'església de Santa Cecília. En primer pla, uns veïns llauen els camps amb un parell de bous enjovats i les dones els porten el dinar en un cistell. La pintura es pot equiparar a una fotografia minuciosa que reflecteix com era Bolvir a finals del segle XIX i que permet als veïns reconèixer i anomenar les cases i els prats que hi apareixen.

Pere Borrell del Caso, nascut a Puigcerdà el 1835, fou un mestre del realisme pictòric i destacà tant pels seus paisatges cerdans com pels retrats que realitzà per encàrrec de les famílies benestants barcelonines.

Aquesta obra formarà part de la col·lecció de l'Ajuntament de Bolvir i es podrà visitar a la sala de plens.

>> *Vista de Bolvir, quadre de Pere Borrell.*

(Font: COL·LECCIÓ AJUNTAMENT DE BOLVIR)

EL RIPOLLÈS

EUSEBI PUIGDEMUNT

L'art i la creació artística | Les activitats culturals dutes a terme aquests darrers dies al Ripollès tenen un innegable regust artístic, i és per això que els eixos sobre els quals gira l'escrit d'aquesta

crònica són l'art i la creació artística, i, més en concret, tres esdeveniments: l'exposició de pintures de Josep Vernis a la sala Agustí Casanovas del Museu Etnogràfic de Ripoll i la d'escultures de Rosa Serra a l'Espai Art l'Abadia de Sant Joan de les Abadesses, i la presentació del volum 190 de la col·lecció «Quaderns de la Revista de Girona», secció Guies, núm. 83, titulat *Art i artistes al Ripollès*, l'autor del qual és qui signa aquesta crònica.

Josep Vernis, artista vigatà, és autor d'una producció artística llarga i fructífera, rigorosa i coherent, fonamentada tant en la composició estètica i social com en la tensió dialèctica entre els elements formals del seu llenguatge plàstic: línia i color, figuració i abstracció, suport, textura i matèria. El resultat és una obra sòlida, fruit d'aquesta estimulació i complexa síntesi artística. Aquesta gosadia creativa també la sap traslladar a les seves escultures.

I sense moure'ns d'aquesta disciplina artística, a l'Espai Art l'Abadia es pot visitar l'exposició d'escultures de Rosa Serra. Aquesta escultora és autora d'un corpus artístic que la situa com una de les artistes més reconegudes i amb més projecció internacional del panorama escultòric català. Amb el títol «Classicisme i contemporaneïtat», les sales del Palau de l'Abadia acullen una bella mostra de la seva obra, que abraça des de les maquetes en guix de diferents

estàtues i monuments públics, amb les corresponents fotografies d'on es troben ubicats, passant pels treballs en bronze, d'una força i delicadesa sorprenents, fins a les creacions elaborades amb materials més nous, com ara resines, polièster o alumini, i en què el seu particular univers creatiu es veu enriquit per la conjuminació de colors i formes. Cal destacar que a cada bronze (n'hi ha tretze, en total) l'acompanya la musicalitat d'un haiku: la delicadesa del volum de bracet de la delicadesa de la mètrica de les paraules.

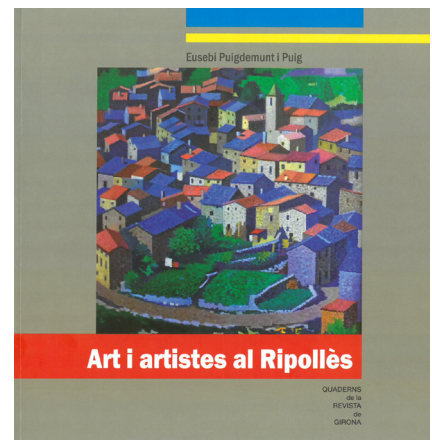
Tota l'obra de Serra respira mediterraneïtat i l'equilibri i l'harmonia de proporcions heretada de la rica tradició escultòrica catalana, a la qual ella suma la sensibilitat, no exempta de força, i la cura femenines.

Pel que fa al llibre *Art i artistes al Ripollès*, es tracta d'un viatge, un passeig per l'art i els artistes (valgui la redundància), siguin del Ripollès o no, que han deixat la seva particular empremta a la comarca i que l'han reflectit o enriquit amb les seves (re)creacions. El fil conductor és cronològic, i arrenca amb una data molt precisa: el 1827, quan Jean-Charles Langlois, a les planes del seu *Voyage pittoresque et militaire en Espagne, Catalogne*, hi va incloure tres litografies magnífiques del Ripollès. I no només hi tenen cabuda els pintors, sinó també els escultors i els arquitectes. De fet, les obres que clouen el llibre

pertanyen a la disciplina de l'arquitectura, ja ben entrat el segle XXI.

A part d'aquest itinerari artístic allarg dels segles XIX i XX, la publicació té dos objectius més: el primer, reivindicar la memòria de més d'un artista autor d'un corpus creatiu notable que per raons diverses es troba molt lluny del reconeixement públic que li tocaria per qualitat; l'altre, fer notar que la comarca ripollesa ha estat, i és encara avui en dia, terra d'artistes (encara que no amb la intensitat d'un Olot o un Empordà, evidentment).

I finalment, una reflexió: si nosaltres no estudiem i valorem els nostres artistes, qui ho farà? Val la pena pensar-hi.

>> Portada del volum *Art i artistes al Ripollès*, dels «Quaderns de la Revista de Girona», d'Eusebi Puigdemunt.

(Font: EUSEBI PUIGDEMUNT)

GIRONINS A L'EXTERIOR

SALVADOR MACIP

Vint anys lluny de casa | Escric aquestes paraules des d'un avió. Com que n'he hagut d'agafar molts, he desenvolupat l'habilitat de bloquejar el que passa al meu voltant. Puc treballar enmig de gent que arrossega maletes d'una banda a l'altra o en una cabina *low cost* on amb prou feines puc recolzar el portàtil sobre la falda. Cap problema. El meu poder és ser un emigrant crònic, un més d'una generació que, a finals de segle, va sortir del país per veure món i adquirir experiència, i després no va trobar les condicions adequades per tornar.

Ens han anomenat *cervells fugats*, un nom massa presumptuós per descriure que hi ha dos nivells d'emigració. L'un, el dels qui no tenen més opció que fugir per tirar endavant. L'altre, el dels professionals que busquen alternatives laborals. Als segons ens reben amb els braços oberts perquè som una població especialitzada que contribueix a la riquesa cultural i material del país d'acollida. No em puc queixar del tracte que he rebut al llarg dels vint anys que fa que soc a la diàspora, primer

a Nova York i després a Leicester, almenys fins a l'arribada d'un Brexit que amenaça d'esborrar aquests privilegis.

De moment continuarem treballant, agafant avions per tornar a casa a veure amics i família, a acumular la vitamina D que els núvols britànics ens escatimen, a mantenir els contactes laborals, a regar les arrels que mai no hem arribat a tallar. Continuarem fent créixer l'hereu a cavall de dues cultures, fent-li entendre que els seus pares no tenen reina ni saben jugar a criquet, com els dels seus amics, però que venen d'un país petit i lluitador que té una història igual de llarga i interessant que la del lloc on vivim, i que això fa que la seva infantesa sigui més rica. Li continuarem parlant de Ricard III i de Guifré el Pilòs, de la Union Jack i de les quatre barres. I enmig d'aquesta esquizofrènia banyada d'enyorança, continuarem sentint-nos especials i afortunats de poder viure una aventura que qui sap quan acabarà, però que de ben segur que ens ha convertit en persones millors.